

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге преплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на преолог Министра унутрашњих дела, одобрено је решење Државног Савета, од 4. септембра ове год. Бр. 5796 које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела да на оправку зграда алексиначке окружне болнице, по ревидисаном предрачуна и одобреној лицитацији, може у границама буџетом одобреног кредита утрошити суму од 2713·50 динара, и овај издатак показати у расходу на терет партије ва редних расхода Министарства унутрашњих дела, санитетског одељења, одређене на истраживање, сузбијање и лечење заразних болести позиција бр. 4. санитетског буџета ове 1907. године предвиђене на оправке и доправке постојећих болничких и осталих санитетских зграда.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. септембра 1907. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, одобрено је решење Државног Савета од 4. септембра ове год. Бр. 5797 које гласи:

„Одобрава се Министру унутрашњих дела, да на подизање оградног зида око ваљевске окружне болнице, по ревидисаном и прописно одобреном предрачуна, може у границама буџетом одређеног кредита утрошити суму од 13.335·21 динара и овај издатак показати у расходу на терет партије ванредних расхода Министарства унутрашњих дела, санитетског одељења, предвиђене на истраживање, сузбијање и лечење заразних болести позиција бр. 4. санитетског буџета ове 1907. године, а одобрене на оправке и доправке постојећих болничких и осталих санитетских зграда.“

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. септембра 1907. г. у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јулу 1907. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јула извршено је у Србији:

1. Убиства	33
2. Детоубиства	2
3. Нехотичних убиства	2
4. Покушаја убиства	23
5. Разбојништва	9
6. Силовања	2
7. Тешких телесних повреда	26
8. Палевина	48
9. Опасних крађа	143
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	31

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	28	или	84·8%
Детоубиства	1	»	50 %
Нехотичних убиства	2	»	100 %
Покушаја убиства	22	»	96·5%
Разбојништва	8	»	88·8%
Силовања	2	»	100 %
Тешких телесних повреда	26	»	100 %
Палевина	7	»	14·5%
Опасних крађа	52	»	36 %
Злонамерних поништаја туђих ствари	6	»	19 %

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (13), затим помоћу *туца* (10), помоћу *оштрог* (8), и *вешањем* (2).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *међусобној свађи* за 16 случајева, у *освети* за 11, у *душевном растројству* за 2, у *користољубљу* за 1, и у *вршењу званичне дужности* за 1 случај. За два убиства узроци су непознати.

Посматрана према местима, у којима су извршена, изложена убиства јављају се: у срезу *Љубињском* 3, у срезу *прокупачком* 3 (1 непронађено), у срезу *лесковачком* 2, у срезу *деспотовачком* 2 (1 непронађено), у срезу *параћинском* 2, у срезу *тимочком* 2, у срезу *косаничком*

2¹) (1 непронађено), у срезу *драгачевском* 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: *посавском* окр. *београдском*, *пчињском* (непронађено), *пљаничком*, *јабланичком*, *гружанском*, *поречком*, *расинском*, *беличком*, *алексиначком*, *посаво-тамнавском*, *поцерском*, *мачванском*, *орашком*, *добричком* и *студеничком*.

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: *ариљском* (непронађено) и *жиљском*.

Два **нехотична убиства** извршена су у срезу *златиборском*.

Покушаји убиства извршени су: у срезу *јабланичком* 4 (1 непронађен), у срезу *гружанском* 2, у срезу *копаоничком* 2, у срезу *масуричком* 2, и по 1 у срезовима: *посавском* окр. *београдском*, *лесковачком*, *крагујевачком*, *крајинском*, *левачком*, *деспотовачком*, *параћинском*, *сврљишском*, *поцерском*, *моравском* окр. *пожаревачком*, *хомољском*, *качерском*, и *пожешком*.

Скоро сва ова дела извршена су у *међусобној свађи*.

Разбојништва су извршена: у срезу *рамском* 2,²) и по 1 у срезовима: *колубарском* окр. *ваљевском*, *параћинском*, *моравском* окр. *нишком*, *хомољском*, *моравском* окр. *пожаревачком* (непронађено), *пожаревачком*, и у вароши *Пожаревцу*.

Силовања су извршена по 1 у срезовима: *бањском* и *бољевачком*.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу *параћинском* 3, у срезу *гружанском* 2, у срезу *нишком* 2, у срезу *златиборском* 2, и по 1 у срезовима: *грожанском*, *лесковачком*, *јабланичком*, *крагујевачком*, *неготинском*, *трстеничком*, *мачванском*, *поцерском*, *посаво-тамнавском*, *звничком*, *бољевачком*, *пожешком*, и у варошима *Ваљеву* и *Крагујевцу*.

¹) Једно од ових убиства извршили су непознати Арнаути из Турске.

²) Оба ова разбојништва извршили су убијени хајдучи Сава Р. Перих, из Сиракова, и Драгутин Јовановић, из Курјача.

Паљевине су извршене: у срезу парафинском 7 (1 пронађена), у срезу колубарском окр. ваљевског 2, у срезу подгорском 2 (1 пронађена), у срезу посавском окр. ваљевског 2, у срезу гружанском 2, у срезу јасеничком окр. крагујевачког 2, у срезу брзопаланачком 2, у срезу трстеничком 2, у срезу ресавском 2, у срезу деспотовачком 2, у срезу звишском 2, у срезу орашском 2, и по 1 у срезovima: врачарском, посавском окр. београдског, ваљевском (пронађена), тамнавском, лесковачком, копаоничком (пронађена), расинском, бањском, нишавском, посаво-тамнавском (пронађена), хомољском, рамском (пронађена), бољевачком, прокупачком, црногорском (пронађена), моравичком, и у варошима: Врањи, Неготину и Туприји.

Вредност свих ових паљевина износи око 14.000 дин.

Опасне крађе извршене су: у Београду 19 (9 пронађених), у срезу хомољском 7 (1 пронађена), у срезу парафинском 6 (2 пронађене), у срезу бољевачком 6 (2 пронађене), у срезу гружанском 5 (3 пронађене), у срезу пожаревачком 5, у срезу подунавском 5 (2 пронађене), у срезу посавском окр. београдског 4 (1 пронађена), у вароши Нишу 4, у срезу јадранском 4 (1 пронађена), у срезу тамнавском 3, у срезу крајинском 3 (1 пронађена), у срезу левачком 3 (2 пронађене), у вароши Пожаревцу 3 (2 пронађене), у срезу млавском 3 (1 пронађена), у срезу таковском 3 (2 пронађене), у срезу зајечарском 3 (1 пронађена), у срезу моравичком 3, у срезу грочанском 2, у срезу подгорском 2, у срезу лепеничком 2 (1 пронађена), у вароши Крагујевцу 2 (1 пронађена), у срезу жупском 2, у срезу трстеничком 2 (1 пронађена), у срезу темнићском 2 (обе пронађене), у срезу нишавском 2 (обе пронађене), у срезу посаво-тамнавском 2 (1 пронађена), у срезу звишском 2, у срезу орашском 2, у срезу прокупачком 2, у срезу пожешском 2 (обе пронађене), и по 1 у срезovima: врачарском (пронађена), космајском (пронађена), колубарском окр. ваљевског (пронађена), пчињском, пољаничком, вљостиначком, лесковачком, јаблиничком (пронађена), крагујевачком (пронађена), неготинском, поречком (пронађена), кључком (пронађена), брзопаланачком, ражањском, бедичком, сврљишском (пронађена), поцерском, моравском окр. пожаревачког (пронађена),

голубачком, љубићском (пронађена), качерском (пронађена), заглавском, тимочком (пронађена), рачанском, драгачевском, и у варошима: Крушевцу, Шапцу и Чачку.

Вредност свих ових крађа износи око 19.000 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу парафинском 5 (1 пронађен), у срезу сврљишском 5, у срезу колубарском окр. ваљевског 3, у срезу трстеничком 3 (1 пронађен), у срезу жупском 2 (1 пронађен), у срезу подунавском 2, и по 1 у срезovima: врачарском, тамнавском, јаблиничком (пронађен), јасеничком окр. крагујевачког, копаоничком, бањском, моравском окр. пожаревачког, бољевачком, прокупачком, и у варошима: Туприји (пронађен), и Београду (пронађен).

Вредност уништених ствари износи око 2.000 динара.

Поред изложених дела у току месеца јуна извршено је још у Србији и 20 самоубиства, и то: у вароши Београду 4, у срезу тимочком 3, и по 1 у срезovima: масуричком, оба јасеничка, деспотовачком, лужничком, рађевском, поцерском, моравском окр. пожаревачког, рамском, млавском, ужичком, моравичком и студеничком.

Ова самоубиства извршена су: вешањем 14, ватреним оружјем 3, давањем у води 1, тровањем 1, и скакањем кроз прозор 1, а узроци њиховом извршењу леже: у болести за 6 случајева, у душевном растројству за 5, у очајању за 3, у страху од казне за 1, у материјалним неуреликама за 1 и у домаћој распри за 1. За остале случајеве узроци су непознати.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	ОКРУЗИ	УБИСТВА											
		Убиства	Детогоубиства	Их гична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	1	—	—	1	—	—	1	2	8	1	—	—
2	» ваљевски	—	—	—	1	—	—	1	8	6	4	—	—
3	» врачарски	5	—	—	5	—	—	2	2	5	1	1	—
4	» крагујевачки	1	—	—	3	—	—	4	4	10	1	1	—
5	» крајински	1	—	—	1	—	—	1	3	7	—	—	—
6	» крушевачки	1	—	—	2	—	—	1	4	6	6	—	—
7	» моравски	5	—	—	3	1	—	3	12	12	6	1	—
8	» нишки	1	—	—	1	1	1	2	1	5	6	—	—
9	» пиротски	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—
10	» подрински	3	—	—	1	—	—	3	1	8	—	2	—
11	» пожаревачки	—	—	—	2	6	—	1	4	22	1	3	—
12	» руднички	3	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—
13	» смедеревски	1	—	—	—	—	—	—	2	7	2	1	—
14	» тимочки	2	—	—	—	—	—	1	1	11	1	3	—
15	» топлички	6	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—
16	» ужички	—	1	2	1	—	—	6	1	3	—	1	—
17	» чачански	3	1	—	2	—	—	—	1	5	—	2	—
18	Управа града Београда	—	—	—	—	—	—	—	—	19	1	4	—
	Свега:	33	2	2	23	9	2	26	48	143	31	20	—

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 11. септембра 1907. год. АБр. 1128. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Из циља увиђаја још јасније се види у којим случајевима се он има предузети. Увиђај има ово за циљ: 1. утврђивање бића или постојања кривичног дела. Увиђај служи као најбољи доказ о томе, да ли у опште постоји каква кажњива радња, за тим да ли та радња има обележја каквог преступа или злочина и којег. Тако н. пр. увиђајем се несум-

њиво утврђује, је ли кућа изгорела, је ли случај самоубиства или убиства, је ли крађа са или без обијања и т. д., 2. Сем утврђивања постојања кривичног дела, увиђај, на другом месту и у другом реду, има за циљ проналажење индиција (основа подозрења) за кривичну одговорност оптуженог као и за утврђивање величине његове кривичне одговорности. Увиђај, дакле, може бити доказ и о томе, ко је извршио кривично дело. Ако н. пр. иследник на месту извршеног дела увиђајем нађе какве трагове или оруђе или што друго, што може послужити као индиција, да је једно одређено лице извршило то дело, то је у том случају и увиђај доказ о виности или кривичној одговорности тога лица. Увиђај тако исто може да послужи као доказ и о томе, да ли је виновник са злом

намером радио или не. 3. Циљ увиђају може даље бити контролисање других доказних средстава, нарочито исказа сведока и оптуженог. Ако се признање оптуженог, који је иначе непознат, не може да потврди довољно и другим околностима, то је у таквом случају врло потребно предузети увиђај ради контролисања истинитости признања. Тако се исто увиђајем може контролисати сведоштво сведока, који н. пр. сведочи да је кроз једну малу рупу на вратима нешто видео, или да је са извесне даљине чуо нешто што је спорно. 4. Увиђај се може предузети и у циљу утврђења олакшавних и отежавних околности. 5. Најзад, увиђај може послужити као доказ и за величину штете, која је кривичним делом причињена.

Кад истражник зна, у ком се циљу предузима увиђај, онда ће он исти предузети у свима оним случајевима, у којима се има надати, да ће њиме постићи ма који од поменутих циљева. Истражник се, дакле, има држати правила, по коме се увиђај предузима увек, кад се њиме има да осветли каква чињеница или околност, која је од важности за конкретни кривично-правни спор. Предмет увиђаја имају на првом месту бити важне чињенице, али ће истражник тако исто бити дужан да својим чулима опазе и све остале чињенице, које стоје ма у каквој вези с кривичним делом, па макар и не биле тако важне. Ово истражник треба да учини стога, што постоји бојазан, да се те чињенице или околности касније не измене тако, да је немогуће учинити увиђај. Сем тога, те чињенице, које су се испочетка показале као неважне, могу у току поступка постати важнима, те их и стога треба опазити онда кад је то најлакше учинити.

И ако као правило важи, да увиђај треба предузимати само онда кад се њиме има да постигне један од његових циљева, и да га не треба предузимати у случају, кад је једна важна чињеница несумњиво доказана другим доказним средствима, — ипак то правило не треба апсолутно да веже истражника. Истражник неће предузимати увиђај само онда, кад у тренутку, у коме је сазнао за какву важну околност, има несумњивих доказа, да је та околност истинита. Вршење увиђаја у том случају значило би отежање поступка. Али је таквих случајева мало у пракси. Истражник не сме пропустити вршење увиђаја, што је у изгледу, да ће се једна околност моћи и другим доказима утврдити. Он ово не сме учинити стога, што у самом почетку често и не зна од какве ће важности која околност бити и што не зна, хоће ли се она касније моћи другим доказима утврдити, ако се сад пропусти учинити увиђај. Истражник, дакле, у самом почетку истраге мора бити врло обазрив, па и тада треба да предузме увиђај, кад још сасвим не зна, шта њиме има да постигне. Стога законодавац у § 54 и даје општи упут, по коме истражник треба да учини увиђај у случају, кад кривично дело за собом оставља трагове. Ово наређење, дакле, не принуђава већ само упућује истражника, и од његове обазривости и увиђавности зависи, хоће ли извршити увиђај или не, при чему се има да руководи циљем увиђаја као и циљем саме истраге.

Из досадањег излагања види се и то, шта може бити предмет увиђаја. Предмети су увиђаја: простори, место на коме је извршено кривично дело, покретне и непокретне ствари, као и лица и то како обвињени н. пр. жена која је оптужена за детоубиство, тако и повређени, н. пр. код телесне повреде, код силовања и т. д. Ако су у питању предмети, који се налазе у рукама истражника или судије, или ако је у питању извесан простор, у који је слободан приступ уопште, онда је истражник у вршењу увиђаја неограничен. Али ако се предмет увиђаја налази у приватном стану, онда се тај увиђај има учинити под свима онима законским ограничењима, под којима

се предузима претрес стана (§§ 73—88). Под тим ограничењима сваки је дужан да допусти, да истражник види предмете, на којима се вероватно могу наћи трагови кривичног дела. Само је претходно потребно, да се позитивно зна има ли предмета над којима треба извршити увиђај и где су, а да ли се они налазе код обвињеног или код кога другог, сасвим је свеједно. Грађанска је дужност свакога, да ничим не омета истрагу; та дужност постоји чак и за оне, који су били предмет кривичног дела, т. ј. п. ема којима је извршено кривично дело. Тако н. пр. ако је услед доставе једног лица, па макар ова била и неистинита, отворена кривична истрага због силовања, то ће лице, које је означено као силовано, морати допустити и трпети вршење увиђаја на себи, па макар оно и не подизало тужбу за силовање. Од ове дужности, да на себи трпи вршење увиђаја, нико се не може изузети, па чак ни лица, која су законом ослобођена од дужности сведочења (§§ 91 и 92).

II. Друго питање јесте: ко је познат да изврши увиђај?

У гералној истрази увиђај има да учини надлежни истражник. У § 54 каже се „истражујућа власт“, а ова је по праву надлежна полицијска власт, а изузетно један судија првостепеног суда са писаром, који се за то нарочито одређује на основу § 25 крив. пост. У неким случајевима увиђај може предузети и ненадлежни истражник. То су случајеви, кад се предмет увиђаја налази у другом срезу или округу, за који није надлежан истражник, који конкретно дело извиђа. У таквом случају јавља се потреба за правном помоћи т. ј. надлежни истражник обавља се истражнику среза или места, у коме се предмет увиђаја налази, с молбом, да увиђај предузме и да протокол о учињеном увиђају пошаље. Оваквих случајева правне помоћи треба да буде што мање, јер је немогуће, да умољени истражник, и поред свег описа и најдетаљније постављених питања, онако изврши увиђај, као што ће то учинити истражник, који извиђа дело, који се за исто заинтересовао и са многим важним детаљима упознао. Стога се за помоћ другом истражнику треба обраћати само онда, кад је предмет увиђаја такве природе, да се не може преносити, или да се не може преносити без опасности да не буде покварен. У свима осталим случајевима треба се старати да истражник, који извиђа дело, својим чулима опазе чињеницу или околност која је од важности за решење кривично-правног спора.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ.

(НАСТАВАК)

Кад је у питању накнада штете из деликата, онда је одговорност учиниоца штете везана за питање: има ли у томе конкретном случају оштећења бар обичног небрежења учиниоца, може ли му се дакле бар обично небрежење у кривичној уписати? Утврди ли се постојање овога, онда је учинилац дужан штету накнадити, ако постоје и остали услови под А., Б. и В. споменути. На против, ако се докаже да у поступку учиниоца нема ни обичнога небрежења, ако је он при предузимању штетне радње био толико пажљив, колико је то обично један добар кућни старшина, па је ипак штета наступила, онда се наступела штета има сматрати за случајну, и учинилац за њу није одговоран — § 808. грађ. зак.¹⁹⁾ Међу

¹⁹⁾ „Свака штета, која није постала услед неке радње или некакве извеснога лица, која би се овоме могла у кривичној уписати, има се у погледу

ако учинилац штете, стојећи у извесном *уговорном односу* са оштећеним, нанесе штету своме саговорачу, која се тога односа тиче, онда је у првоме реду меродавно, шта су уговорачи за случај оштећења у уговору предвидели. У уговору се пак могло казати, да ће уговорачи у погледу предмета уговора одговарати један другоме и за случајну штету, и онда, наравно, тако има и да буде.²⁰⁾ Ако пак није у уго-

овога лица као случајна сматрати, па било да је штета постала услед природнога догађаја, услед радње трећег лица или услед таквих поступака штетника, који му се не могу у кривцу уписати.⁶⁾ Штубенраух, II, стр. 632. Често се у уговорима налази клаузула, да уговорач одговара за сваку штету, изузимајући ону, која је услед *више силе* постала. Такође и појединим законима, којима се специјално регулише питање о одговорности за накнаду штете, често се прописује да се одговорност не простире и на штету, која је услед *више силе* постала. На пр. по чл. 95. зак. о поштама држава одговара за предате јој поштанске аманете, изузимајући ону штету, која је услед *више силе* настала. Исто тако по чл. 1. закона о обвези железница за накнаду штете учињене телесном повредом у железничком саобраћају). Нарочито пак у уговорима о осигурању живота и имања игра појам *више силе* велику улогу. У свима оваквим случајевима не може се дужник ослободити одговорности, ако докаже да до њега нема кривице (ни зле намере ни небрежења) што је штета наступила, већ то бива тек онда кад докаже да је штета услед догађаја и околности наступила, који се као *виша сила* сматрају. Под *вишом силом* (*vis major, force majeure*) по дефиницији немачкога Највишега Суда (Reichsgericht) подразумева се такав догађај, који се није могао отклонити ни највећом пажњом, која се даје замислити. Питање је пак у теорији веома спорно. У главном постоје два гледишта: *субјективно* — које се ставља на становиште онога чија је одговорност у питању, и *објективно* — које начин, на који се догађај десно, за меродаван сматра. По Штубенрауху (Коментар II стр. 633.) у смислу *субјективног* гледишта сматра се као *виша сила* сваки догађај, који дужник или предузималац дотичних послова ни употребом највеће пажње, ни најсавршенијим напавима и средствима, није могао спречити нити штетне последице његове отклонити. По *објективном* гледишту *виша сила* сваки догађај, који се, потичући ван круга дотичнога предузећа, дотиче овога, нанесе штету телу или животу, и који по начину и јачини свога појављивања очевидно премаша случајеве, који се могу очекивати у обичном току живота. За догађаје који се у кругу самога предузећа појављују, мора предузетник одговарати. Питање ово има практичнога значаја. Тако н. пр. машиниста на једном возу непредвиђено и напрасно падне у наступ душевне болести или га удари на један пут шлаг, услед чега се начини несрећа на возу. По *субјективном* гледишту овај би догађај био *виша сила* и железница не би одговарала, на против по *објективном* би одговарала. Међу тим и по *субјективном* и по *објективном* гледишту као *виша сила* сматрају се не само природни догађаји (земљотрес, одваљивање брега, поплава и т. д.) већ и људске радње (упад непријатеља, напад разбојника и др.). Дернбург у своме делу Burgerl. Recht II 1 стр. 149. на овај начин решава питање о догађајима, који се као *виша сила* сматрају, и о одговорности у случају *више силе*: „Ко само један једини уговор закључи, испунио је своју дужност, ако у датом случају употреби сву пажњу, која се од уредног човека може изискивати. Али ко обавља радњу гостиничарску, ко се бави превозом робе и путника и т. д., тај има већу дужност. Он треба стално да се стара и употребљује најпогоднија средства и начине, те да од штете, коју разуман може човек предвиђати и целесходно отклањати, обезбеди оне, који с њиме уговоре закључују, а и трећа лица. Ко то пропусти учинити, одговара због несавршенства својих средстава и напавана, и ако му се у датом случају ништа не може пребацити. С тога се данас удар од грома не сматра за *вишу силу*, ако се он средством громобрана могао отклонити, док је удар грома у железнички воз *виша сила*, Дуготрајна киша, која је робу оштетила, није *виша сила*, пошто је могуће било спаковати и покривати робу тако, да јој киша не шкоди. Узбуна радника у фабрици неће се као *виша сила* сматрати, ако је она паметном управом фабрике могла бити спречена.“ Из свију ових излагања види се, како је по неки пут тешко одредити, да ли ће се који догађај као *виша сила* сматрати. По схватању Дернбургову на пр. штрајк железничких радника не би се сматрао као *виша сила*, и железница би одговарала за штету, коју су пошљачи робе због штрајка претрпели, ако се утврди, да су радници имали оправдана разлога штрајковати. Мађарски судови пак безусловно сматрају штрајк железничара као *вишу силу*, и ослобађају железницу одговорности. Појам *више силе* игра важну улогу и по нашем праву. Тако у зак. о накнади штете при железничком саобраћају вели се у чл. 1.: Ако при железничком саобраћају које лице погине или буде телесно повређено, предузимач железничког саобраћаја одговараће за штету, која отуда произађе, у колико не докаже, да се несрећан случај догодио услед *више силе* или због сопствене кривице погинулога или повређенога.

²⁰⁾ Ипак се и тада узима да не постоји одговорност у случају *више силе*. Одговорност и за штету од *више силе* треба дакле да буде *изрично* уговорена; није довољно да се каже да уговорачи одговарају за сваку штету.

вору предвиђен обим одговорности, онда уговорачи не одговарају један другом за штету од случаја. Ипак у појединим случајевима законодавац поставља (на пр. у §§ 590, 692) *диспозитивно* наређење (дакле, уговорачи могу и тада уговорити, да се за случајну штету ипак не одговара) да уговорачи и за случајну штету одговарају (али се и онда, по правилу узима, да се за штету од *више силе* не одговара).

Нарочиту врсту одговорности за *уговорне односе* предвиђа § 802. (аустријског грађан. зак. § 1299.) грађан. законика: „Који је јавно као мајстор какав или вештак познат, или се за таквога издаје, како се посла прими, мора за сваку причињену штету добар стајати. Но ако је онај, који је посао таквоме поверио, знао, или лако о његовој неспособности уверити се могао, пак му је опет посао предао, онла и његове кривице или бар небрежења има“. Као што се од свакога човека тражи да у односима са својим суграђанима обраћа на своје поступке толику пажњу, колико је потребно ради спречавања штете по њих, исто се тако мора та пажња захтевати и од њих, који се, као нарочито за извесне послове стручни људи, нуде својим знањем публици за извршење разних послова. Али од њих се с правом и већа пажња тражи у погледу послова, који у њихову струку спадају. Ко се повери на лечење дипломираном лекару, ко даде израду плана за своју зграду стручном инжењеру, ко преда вођење парнице адвокату, тај с правом може захтевати, да ова лица обрате на предате им послове ону пажњу, која се од солидних стручњака може захтевати. А та је пажња већа него она, која би се у погледу истих послова од нестручњака тражила. Стручњак дакле одговара, ако посао не испадне добро за то, што он није *de facto* имао потребна стручна знања, која су се код њега претпостављала, а тако исто и онда, ако их је *de facto* имао, али му се у конкретном случају и *најмања непажња* може пребацити као узрок наступелој штети.²¹⁾ Другим речима стручњак одговара не само за штету, која се десила услед његове зле намере или крајњег или обичног небрежења, већ и за ону, која би се услед најмање непажње десила, он се дакле ослобођава одговорности само онда, ако се штета услед *више силе* десила (§ 802... „мора за сваку причињену штету добар стајати...“). Наравно, ако је у уговору, којим му је израда посла предата, одређено како ће и за које случајеве стручњак одговарати, онда ће тако и бити, а неће се применити § 802, јер он долази у диспозитивна наређења.

Да би кога стручњака постигла ова појачана одговорност потребно је, као што се из § 802. види, или да је он а) *јавно* као стручњак познат или б) да се за стручњака *издаје* (и ако то у ствари није) — на пр. огласима по новинама, фирмом над својим станом и т. д. У овом другом случају може дотични „стручњак“ и кривично одговарати (на пр. ко се прима лечења за награду), али баш и да не буде кривичне одговорности, ипак је он за накнаду штете одговоран.

Али и ако законодавац од стручњака и оних, који се за такве издају, тражи да и за најмању непажњу одговарају, хотећи тиме да заштити публику, ипак он сматра, да сваки треба да пази, коме израду свога посла поверава.

(наставиће се)

Д-р Драг. Аранђеловић.

²¹⁾ Аустријски судови осуђивали су нотаре за накнаду штете због тога, што је од њих начињени тестаменат због оскудице прописаних формалности био поништен.

УПУТ ЗА ПОЛИЦИЈСКЕ И ОПШТИНСКЕ ВЛАСТИ

приредио Ђур. Ј. Ђорђевић
околни начелник.

(СВРШЕТАК)

Говорећи о закону о заштити од сточних зараза и о мерама за угушивање ових, г. Ђорђевић код § 42. вели од речи до речи ово: „То је казна до два месеца затвора или новчано до три стотине динара. У § 46. овог закона каже се да ће за иступе означене у горњем § 42. изрицати пресуде средске полицијске власти (в. стр. 153. и 154. ове књиге). Како је пак по општој одредби § 1. кривичног законика иступ оно дело, за које закон доноси казну до месец дана или новчану казну до три стотине динара, то и горње наређење §-а 42. закона о заштити од сточних зараза треба примењивати тако, да максимална казна затвора буде до месеца дана, а новчана до 300 динара, пошто је законодавац изриком казао да се дела, која се у § 42. помињу имају сматрати као иступна, па је чак изриком казао и то, да по њима изричу пресуде полицијске власти, разуме се по прописима Полицијске уредбе као општем поступку полицијском за иступна дела.“

И ако смо прочитали ово по два и три пута, па га изнели да и други виде, ми просто не можемо да верујемо, да је г. Ђорђевић хтео овим да каже оно што је казао. Не, нама се све чини да је ово нека погрешка случајна; да је овде имало да дође још што год, јер никако не можемо да се измиримо са тим, да г. Ђорђевић није знао за оне правне принципе: да је закон закон, и да је специјални закон увек претежнији од општег кад су у сукобу.

Апсолутно је погрешно, велимо, ово што г. Ђорђевић тврди, јер полицијске власти по § 42. и 46. закона о заштити од сточних зараза, могу и морају осуђивати и на два месеца затвора, кад год величина кривице повлачи максималну казну.

Све оно што г. Ђорђевић наслања на § 1. крив. закона не вреди ништа, и ми саветујемо полицијским чиновницима да овај део његовога упута не приме као тачан, него да се држе закона кад год су службом нагнани да примењују чл. 42. зак. о заштити од сточних зараза.

Ми понављамо, ако ово није случајна грешка, која се промакла г. Ђорђевићу у овако великом послу као што је овај, онда би то била незгодна сведоџба за ваљаност овога дела у опште, а нарочито за оне ствари, које нисмо ни додиривали ни разгледали због тога, што би то захтевало и више времена и било немогуће према простору листа, који се за ове ствари може дати.....

Остављајући, да питање о застарелости кривица из § 375. а кр. закона, о коме се говори на страни 401. књиге, буде предмет нарочитога расправљања, ми прелазимо преко свију осталих специјалних закона, где је г. Ђорђевић, износио само њихов текст, са намером да узгред додирнемо само још две три ствари, па да онда завршимо ову оцену, која се и преко наше воље доста протегла.

Тако, на страни 432-ој своје књиге, г. Ђорђевић је штампао кривични поступак за монополске кривице, који сада нема никакве вредности, и ако се Монополска Управа и сада њиме служи, јер није прописан на начин који опредељује члан 151. закона о монополу дувана (измене од 23. марта 1904 године).

По овом законском наређењу, Министар финансија, у договору са Државним Саветом, има да пропише нарочити поступак за извиђење и суђење кривца по закону о монополу дувана и осталим монополским законима, али до сада такав поступак није изашао уз суделовање Држ. Савета, нити је заједнички утврђено, да важи оној ранији, што га је прописао сам Министар на основу чл. 151. зак. о монополу дувана од 11. априла 1902 год.

Како се и преко овога ипак суди по овоме поступку и од стране Управе монопола и од стране Државнога Савета, нама је неразумљиво.

У овој ствари, до г. Ђорђевића је грешка само у томе што није констатовао ову неправилност, а саму ствар њему је немогуће било преиначити.

Било је потребно, да се поред овога изнесу и јаче истакну и оне одредбе из закона о монополу дувана, соли и осталих монопола, које говоре о извршењу пресуда и решења, јер власти врло често истичу та питања као нерасправљена и траже обавештење, као год што је требало истаћи и осетне одговорности чиновника, ако не би извршили које од наређења, што их ови закони стављају у дужност полицијским и општинским органима, јер многи упадну у одговорност из непознавања својих дужности, пошто оно, што је учињено на страни 470, није довољно.

На страни 454. своје књиге, говорећи о спровођењу осуђеника казним заводима, г. Ђорђевић вели, да се пожаревачком заводу упућују, поред осталих, и малолетна мушка лица, осуђена на затвор.

Ово, међутим, не стоји, јер се сви малолетни мушки осуђеници спроводе београдском казном заводу, за које постоји нарочити одељак у Топчидеру.

Овим напоменама ми смо завршили површан преглед ове књиге, и сад би био ред да се осврнемо на све што смо доведе уочи, па да завршимо своју оцену.

Али како смо раније обећали, да ћемо изнети још неке примере, који ће утврдити, да г. Ђорђевић није казивао изворе, из којих је црпео материјал за овај свој рад, ми ћемо се томе датом обећању одужити.

Дакле:

Г. Алимпић

Пишући о §§ 5. 6 и 7.
Полицијске Уредбе изнео је ово:

„Говорећи о законима о изменама и допунама Полицијске Уредбе од 17. јануара 1876. год. и од 24. јула 1897. г. видели смо да је до овога закона постојала знатна разлика

Г. Ђорђевић

„Пошто сада нема никакве разлике у погледу извиђења и пресуђења иступних дела из III части кривичног законика између начелства окр., начелника средског и оп-

штењског суда; а за исљеђење пресуђење пресуђења и пресуђења иступних дела из III части казненог законика. Даље ове разлике нема, а за исљеђење и пресуђење пресуђења и злочина постоји Кривични Поступак, те с тога су ови §§-и без вредности.“

штењског суда; а за исљеђење пресуђење пресуђења и пресуђења иступних дела из III части казненог законика. Даље ове разлике нема, а за исљеђење и пресуђење пресуђења и злочина постоји Кривични Поступак, те с тога су ови §§-и без вредности.“

Изнесећи овај пример да би се само одужили раније датом обећању, ми сада прелазимо да кажемо своју последњу реч по овоме.

Дакле:

Са оваким многобројним и крупним погрешкама, књига ова не може бити тачан упут полицијским и општинским властима.

Нарочито не може као упут послужити оном особљу, које неће на ову књигу гледати као на потсетник, где се могу наћи извесне одредбе законске, које регулисавају ове или оне случајеве, па да их само проучава, него ће све у овој књизи сматрати као неоспорну истину и несумњиву тачност.

Али, морамо признати, она може згодно послужити као зборник и као допуна „Полицијског Зборника,“ нарочито за време од његовог издања па на овамо.

У томе својству, она је ипак од користи, и као што смо и у почетку ове оцене рекли, прегаоштво г. Ђорђевићеву за похвалу је.

Кад би путем овим пошли многи наши млађи чиновници, и сваки по својој спреми допринео да се расправе многа нерасправљена питања из области полицијске службе и дужности, онда би и примена закона и безбедност у земљи, били на много већој висини него што су данас.

С обзиром на ово, није за жаљење, што је Министар унутрашњих дела г. Ст. Протић, створио могућност, да се издање ове књиге помогне приходом „Полицијског Гласника,“ јер ће то бити покретач, да многи млађи чиновници учине према својој струци оно, што јој дугују.

Димитрије С. Калајић.

ШПАНСКЕ ВАРАЛИЦЕ

ПОМОЋУ СОКРОВИШТА

од R. A. Reiss-a,

професора полиције на универзитету у Лозани.

Шаљем вам једне новине у којима се говори о моме затварању, као и извод моје пресуде, из кога ћете видети да на име казне и судских трошкова треба платити 3875. пезета, и да рок плаћању истиче 24. јула.

Ево мојих инструкција за ваше путовање: ви ћете доћи у Порт-Бен, на шпанску границу, а одатле ћете се кренути за Фригеру, где ћете приспети после једног сата. Одсешћете у трговачком хотелу, који има свој омнибус на станици. На самој станици придружите вам се мој служитељ и испратите вас у хотел где ће вам, као знак легитимације, предати једно моје

www.unpismo. Од овог тренутка он ће вас помагати и служити вам као тумач, јер зна нешто мало француски.

Не заборавите, нарочито, да пошаљете депешу, у којој ћете само означити дан и час поласка. Ово је потребно с тога, да би мој служитељ имао времена да од свог садашњег господара благовремено тражи одушество како би могао бити слободан за време вашег доласка.

Ради веће брзине и сигурности, ви ћете му упутити депешу на кућу у којој ради, на ову адресу: M. Biberoine, Calle Maria 9, primea Gracia, Barcelona.

Не саветујем вам да пишете, јер се много бојим да власти не отварају и не читају моја писма, и да на овај начин не открију моју тајну, јер суд чини све могуће да сазна где сам сакрио новац.

Депешом се апсолутно ништа не ризикује. У осталом, чим будем сазнао за ваш долазак, ја ћу од судије захтевати допуштење да се са вама састанем, и да вам све објасним. Ви сте потпуно сигурни за успех, јер новац за откуп мојих ствари нећете полагати све догле, док не добијете одговоре на ваше депеше.

Рачунајући на вашу потпуну дискрецију и очекујући нестрпљиво депешу о вашем доласку, ја вас молим да верујете, да ће моје признање бити исто толико велико колко и услуга коју ми чините, и да ћу целога века благосиљати ваше име, сећајући се свагда да вам дугујем моју срећу и слободу.

Вечито вам одани пријатељ,
Антоније Ортица.

P. S. Молим вас, да ме телеграфским путем известите о вашој одлуци, па ма каква она била, да бих се знао управљати.

Као што видите, ја сам у затвору у Фигери. Ово место удаљено је од границе свега један сат. Приспев у Порт-Бон, остаје вам само да тражите карту за Фигеру.

Уз ово писмо приложен је извод судске пресуде, снабдевен печатом првостепеног суда у Барселони. Круна, заглавље хартије, потписи и печат допуштају, на први поглед, веровање, да се заиста има посла са званичним документом. Али, ако се овај документ пажљивије испита, лако ће се опазити, да је круна окружена ратним симболима, док је у нашем случају реч о грађанском, а не о војном суду. Поред овога, печат утиснут на противној страни документа, обична је поштанска марка са главом краља Алфонса као малог детета. Марке ове не употребљују се званично у Шпанији од 1904. године. Ово су, очигледно, мере предострожности, које су варалице употребиле да би, на случај оптужења, избегле осуду за имитацију и лажну употребу званичних докумената. Оне, као што се види, и на овај начин спекулишу са незнањем својих жртава.

Писмо још садржи исечак из једних шпанских новина, рђаво штампаних, у коме се говори о затварању извесног Ортица банкара. Ми тврдо верујемо, да је овај исечак изишао испод типографске пресе варалица, јер, као што ћемо доцније видети, у афери коју ћемо изложити, ове индивидуе штампале су чак и чекове.

Послати исечак из новина испуњен је овим текстом:

»Као допуну новости о хапшењу банкара Антонија Ортица, коју смо јуче саопштили читаоцима, дужни смо додати, да је полиција узаптила само његове две путничке торбе у којима се, поред осталих ствари, налази и велика количина накита. Код ухапшеног је нађено свега 960 дин. И ствари и новац послати су суду, који ће судити банкареву кривицу. Његови клијенти изгубили су сваку наду да ће доћи до својих остава, пошто ухапшени, судећи по свему, нема никакве друге имаовине сем оне која је при њему нађена и узапћена«.

Посао је одлично комбинован. Лако је погодити шта би било од М. Ј. да је био толико наиван да иде у Фигеру. У трговачком хотелу нашао би тако званог Риберена, који би одмах отишао да тражи тамничара. Овај последњи показао би господину Ј. признаницу од куфера и уображени чек. Под изговором, да господин Ј. не зна шпански, те да се с тога не може споразумети с телеграфистом, Риберен би се понудио да однесе два телеграма у телеграфски биро. Разуме се већ, да он не би ништа телеграфисао. После два или три сата он би дошао, или удешио да се донесе преко лажног телеграфског разносача, два повољна телеграфска одговора: један од шефа поменуте железничке станице у Паризу, а други од банке на коју чек гласи. Природно је, да су и ови телеграми лажни. Ј. се не би више устезао и предао би Риберену 3875.55 динара да искупи ствари, јер би се овај поново понудио да учини и ову услугу. Дошав једном до новца, и Виберен и тамничар и притвореник и т. д. беже из Фигере. Пошто би у хотелу узалуд очекивао повратак свога комисионера („Риберена“) господин Ј. би изишао најзад у варош да га потражи, и том приликом сазнао би, било од полицијског чиновника било од ма ког другог, да је жртва вештих варалица.

* Понекад и »официри« (што су увек официри административни) имају сакривено благо, до кога су дошли нечасним путем.

У нашој колекцији налази се једно »шпанско писмо«, упућено једној веома уваженој личности из нашег града, у којој јој један бивши административни официр захтева, опет из затвора, помоћи да дође до свога сакривеног блага. Суштина преваре иста је као и у Ортицовом случају: путнички куфер са тајном преградом, признаница и т. д. због чега не саопштавамо ово писмо у целости. Међутим, веома је интересантна прича официрова на који је начин дошао до новца. Пошто је прво објаснио, да је у даљњем сродству са адресатом, писац овако објашњује свој случај:

»Као војно-административни пуковник, год. 1898., пре почетка рата са Сједињеним Државама, добио сам наредбу од нашег министра војног да отпутујем у Мексику и тамо купујем намирнице за нашу војску. У Мексици сам ступио у врло интимно пријатељство са шпанским

конзулом, и ово је пријатељство доцније било узрок моје пропасти.

За време мог бављења у овој држави, зарадио сам 50.000 — ливара стерлинга на уговорима, које сам за мој рачун закључивао.

Чим су отпочети преговори о миру, добио сам налог да се одмах вратим у Мадрид, и да положим рачун о моме раду. Једновремено с овим, примио сам писмо од жене, у коме ми јавља, да ме је мој пријатељ конзул ужасно денунцирао, и да је министар наредио да се ставим под истрагу. Ова денунцијација била је и повод за моје позивање у Шпанију.

Имајући све ово у виду одлучио сам се, после дужег размишљања, да склоним моју имаовину на сигурно место, па сам је, најзад, и депоновао у једној мексиканској банци, која ће је исплатити доносиоцу по признаници, на којој ће бити стављена уговорена наредба за исплату.

Са признаницом и овом наредбом, сакривеним у једној путничкој торби са тајном преградом, »пуковник« долази у Лозану и тражи свога рођака да му преда на оставу ову торбу, али га, на жалост, и поред тродневног истраживања не налази. У очајању продужује пут за Шпанију, и чини глупост извештавајући о свом путу војног министра ове земље. У Мадриду га хапси један жандармеријски капетан, и том приликом грубо га вређа, услед чега га »пуковник« убија. После овога одмах га хапси и одводе у најближе полицијско надлештво заједно са драгоценом торбом.

(наставиће се)

Archives d'Anthropologie criminelle,
№ 164—166, 1907. год.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине шалиначке, актом својим од 16. августа ове год. Бр. 867, пита:

»По § 13. грађ. суд. поступка, саопштења пресуде или решења овериће увек председник или члан суда; но ако су ови неписмени, саопштење ће се извршити у присуству два писмена грађанина, који ће се као сведоци потписати на акту саопштења.

У овој општини има свега 2 писмена грађанина, а председник и чланови општинског суда неписмени су.

Моли се уредништво за објашњење: како ће суд овај вршити саопштење пресуда или решења, кад је у много пута у немогућности да набави ова два писмена грађанина, те да саопштењу присуствују и као писмени потпишу.

Тако исто, како ће се суд управљати при ислеђењу каквог казнивог дела, кад и ту по § 28. крив. суд. поступка, испит окривљених или сведока треба да потпишу два поштена писмена грађанина?»

— На ово питање одговарамо:

Наређења § 13. грађ. суд. поступка јасна су.

Гад год су председник и чланови неписмени, саопштаваће пресуда или решења вршиће се пред двојцом писмених грађана, који ће се на акту саопштења потписати.

Та околност, што у тој општини нема довољно писмених људи, не може бити разлог, да се закон не врши онако, како он гласи.

Истина у пракци се јавља незгода за суд, али то се мора трпети, да би се одржао и поштовао закон.

Томе се, у осталом, може помоћи на тај начин, што би суд за саопштење пресуде и решења одредио један дап, обавештавајући о томе у напред и она два писмена грађанина, који би после присуствовали, а тако би се морао довијати и у случајевима иступних извиђаја по § 19. Полиц. Уредбе.

У осталом, овакав проценат писмености, односно неписмености у општини, која је близу окружнога града, поражавајући је, и то само треба да осветли саме грађане те општине о значају школе, па да се настане свима силама, те да се подигне школа и писменост шири.

II

Суд општине винорачке, актом својим од 26. пр. м ца Бр. 826, пита:

»По закону о уређењу свештеничког стања од 1885. године, прописано је, колико свештеницима припада за разна чинодејства, која врше у парохији и цркви, али се свештеници не придржавају увек ових такса, него наплаћују више, те се многи грађани обраћају овоме суду са молбом, да их заштити од ових прекомерних такса.

Моли се уредништво за обавештење: да ли још важи закон о уређењу свештеничког стања, и ако важи може ли општински суд узети у заштиту своје грађане, да не плаћају више него што је законом прописано, а ако не може, онда коме треба тужити свештенике за оно, што више узимљу.»

— На ово питање одговарамо:

Закон о уређењу свештеничког стања од 31. децембра 1882. године, важи и данас у свој потпуности својој и штампан је у „Полицијском Зборнику“ на страни 111.

Ако се по неки свештеник тако заборавља, и наплаћује за своја чинодејства већу награду од оне, која му је овим законом прописана, па се против таквих поступака жале оглобљени грађани, онда је општински суд дужан да прими њихове жалбе, и да их спровди надлежном Духовном Суду на даљу надлежност.

Суд може том приликом испитивати оне, који су видели да је више наплаћено па да њихова саслушања шаље Духовном Суду, али самога свештеника он не сме због тога позивати и узимати на одговор.

Сем овога има и других путева, да се сузбије грамзивост појединаца, а то је јавност.

III

Милосав Угриновић, тежак из Лопушника у срезу млавском, пише:

»Читајући ваш лист нашао сам да је веома користан, па и ако сам човек сељак и прост, ја учтиво молим за следећи извештај и обавештење:

Да ли општински суд и одбор могу просецати нове путове преко имања приваних лица и то на захтев појединих грађана, и ако могу по ком закону?

Ко је одговоран на случај да је коме просечено имање и употребљено на пут, и ако је ко одговоран за штету нарушеног имања, кога треба тужити — да ли председника или општински одбор?»

— На ово питање одговарамо:

Ако изискује потреба државна, општинска, среза, округа или села, може се провести пут преко имања приватних, пошто се претходно одузето имање процени и плати.

Без накнаде не може нико одузети ни стопу земље.

Према томе, за рачун приватних не може се просецати пут преко имања појединаца, па чак се то не може чинити ни по одлуци одборској.

Друга је ствар, ако је коме судском пресудом досуђено право службености.

Ако, дакле, пут није пресечен за рачун општине или села, онда би за штету био одговоран онај, који је донео одлуку, да се извесно имање поруши или добро заузме без накнаде, ако понављамо, није пресудом досуђено право службености.

IV

Суд општине рајачке, актом својим од 30. маја ове године Бр. 532, пита:

«Пресудом Главне Контроле од 11. маја 1904. год. Бр. 22904, која је и извршном постала, осуђен је Никола М. Илић теж. оvd., да као бив. рачунополагач ове општине плати општинској каси 410.51 дин. на име накнаде штете, са 6% год. интереса од 11. септембра 1903 год. до наплате и 43.65 дин. таксе.

Суд овај био је у недоумици, шта ће радити са дужником Николом, и актом својим од 17. новембра 1906. год. Бр. 1108 доставио је начелнику среза неготинског саслушање Николино, у коме је он изјавио: да готових новаца нема, непокретног имања нема које би се у попис могло узети и продати за наплату гореозначених трошкова, покретности такође нема, и што је има није његова већ његове жене, коју јој је уступио Божидар Спасић бив. трг. а сада порезник, пошто је дужник Никола њему дуговао и њега је измирио.

Начелник срески актом својим од 31. децем. 1906 год. Бр. 13494 известио је суд овај, да по тач. 16. § 471. грађ. суд. пост. осуђени не ужива благодетење из § 471. грађ. суд. пост., и наредио суду да у року од петнаест дана изврши наплату и новац пошаље, у противном попис или уверење о немаштини.

Суд је у попис узео две парцеле земље Николине, и попис послао надлежној власти на даљи закони поступак; а дужник Никола има по поп. књ. »Б.« свега 3.55 хек. земље, сем пописате две парцеле; а у својој задрузи има сина, који је у овој години постао пунолетним.

Начелник среза неготинског поновним актом својим Бр. 3315 од 25. ов. месеца тражи извештај од овога суда, да ли Никола сем узетог имања у попис има још какво имање, и ако има да ли му као земљоделцу остаје довољно имања по § 471. грађ. суд. пост.

Моли се уредништво да по овоме да своје мишљење: какав ће одговор дати суд начелнику среском, кад он у једном акту вели да Никола нема право на благодетење из § 471. грађ. суд. пост. а у другом вели да има, и како ће суд у опште доћи до досуђене накнаде?»

— На ово питање одговарамо:

По тачци 16. § 471. грађ. суд. поступка, земљоделцу се одказује благодетење, тамо предвиђено, само у случајевима накнаде штете, коју је кривац учинио злочиним делом, преступљењем или иступљењем учињеним из користољубља, или преступљењем намерно учињеним.

Како се из предњег питања види, Гл. Контрола није наша да је Никола учинио какво кажњиво дело, нити га је за ово оптуживала, него је само судила за редовну накнаду штете.

Према томе, ако је Никола земљоделца и има у задрузи сина, као пореску главу, онда се њему не може продати онолико земље, колико њему и сину штити § 471. грађ. суд. поступка.

Ако штогод преко тога претекне нека суд узме у попис, иначе нека пошаље уверење о немаштини, ако Никола нема ни покретности.

И, да би општина пречистила питање о својим потраживањима, нека предложи одбору, да се ово примање као пропало расходује, ако је наравно, унесено у књигу дуговања

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Рашка Чокановића званог „Бугаран“, надничара из Пожаревца, тражи начелство округа пожаревачког актом Бр. 12392., код кога има да издржи једномесечни затвор. Рашко је стар 49 година, омалец, слабо развијен. Пронађеног треба спровести поменутом начелнику.

Савку жену Илије Пантића из Трнове, и Живку Кидишевића, земљод. из Саранова, који су пре извесног времена заједно побегли и до сада нису пронађени тражи начелник среза лепеничког актом Бр. 12664. Савка је стара 30 година, омалеца, примањаста, а Живко је стар 31 годину, висок, смеђ, око врага има ране од скрофула. Пронађене треба спровести поменутом начелнику.

Милана Шаповића, радника из варошице Ариља, тражи начелник среза ариљског, ради извршења извесне пресуде. Милан је стар 18 година, омалец, малих бркова; од одела има на себи панталоне и копоран од шајка, на ногама опанке а на глави шубару. Пронађеног треба спровести поменутом начелнику.

Љубомира С. Јовановића, званог „Веља“, циганина из Влашко Поља, и Јаворку кћер Петронија Илића, из Осипанице, који су пре

извесног времена заједно побегли из места пребивања, тражи начелник среза подунавског депешом Бр. 14776. **Љубомир** је стар 24 године, средњег раста, црномањаст, од одећа има на себи гуњ и чакшире од жутог шајка, а на глави шубару, а **Јаворка** је стара 18 година, средњег раста, на себи има сељачку сукњу и ципану рекау. Пронађене треба спровести поменутом начелнику.

Петка Николића хлебара, родом из Турске, **Светислава В. Јовановића**, кафану браварског, родом из В. Градишта, **Цвету Марковићеву**, служавку, **Драгољуба Нешића**, шегрта, родом из Вел. Планае, **Душана Марковића**, слугу, родом из Кучева, **Благоја Стевановића**, слугу, родом из Михаиловца, и **Михаила Сибиновића** шегрта, родом из Пожаревца, тражи начелство округа пожаревачког актом Бр. 14607, код кога имају да одговарају за разна казнима дела. Пронађене треба спровести томе начелству.

Ђорђа сина Јеврема Ивановића, циганина из Цариброда и **Тинку** кћер Петаје Мише Јовановића, циганина из Крагујевца, који су пре извесног времена отумарали, тражи начелство округа крагујевачког актом Бр. 14988. **Ђорђе** је стар 16 година, омазен, у лицу плав, косе црне, а **Тинка** је стара 18 година, средњег раста, плаве косе, смеђа. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да их потраже и пронађене спроведу поменутом начелству.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У Београдској полицији налази се на издржавању двадесетодневног затвора **Мирослав Љубојевић**, из Госпића у Лици, због пријаве у хотелу под лажним именом. Мирослав је већ из раније познат полицији као варалица и човек без икаквог сталног занимања, који већ 6—7 година скита по свима крајевима Србије, по Бугарској, Црној Гори и неким крајевима Турске.

На тај су начин као жртве падале највише наши народни учитељи по појединим крајевима Српства којима се он представљао као «колега». Познато је до сада, да су се на тај начин завели учитељи књажевачки, митровички, и неки учитељи из смедеревског и крагујевачког округа.

У последње време оптужен је и за крађу, која је извршена над инжењером Јосифом Хајнцом у кавани «Задруга» у Нишу, а по доласку у Београд покушао је, да му добри људи даду могућности, како би се у Македонији и Старој Србији као «војвода» могао да нађе на бранику српског живља у тим крајевима. Начин његова живота, морао га је и до овога довести, а можда и до чега горег што полицији још није познато.

Због досадашњих превара и сумњивог кретања, Мирослав је пре две године кажњен пресудом начелника среза заглевоког са 15 дана затвора и прогонством у Бугарску, а пре врло кратког времена кажњен је од нишког начелства са 30 дана затвора такође за разне преваре.

У Србију је прешао као аустријски војни бегунац 1901. год., где је раније био пешад. наредник, а од тога времена до сада лутао је по целој Србији, и ако му је војна власт одредила Књажевац као место сталног становања.

Он је иначе доста интелигентан, и говори доста језика. По његовом исказу он говори: српски, немачки, мађарски и талијански, а као напредан је ђак слушао и техничку школу у Загребу. Рођен је 1879. год.

Сам тај факт, што се он у Београду пријавио под лажним именом да је разлога веровању, да је починио извесна дела, због којих још није кажњен, и даје тиме ишао да избегне додир са полицијом, а код се уз то узме на ум и његово раније владање несумњиво је, да он за собом има још много некажњених неправних поступака, о којима тек власти имају да сазнају.

С тога и износимо његову фотографију, обраћајући властима и појединцима пажњу на ову

Његове су вараличке операције код нас проткане већином патриотским усклицима једног за Српство «страдаога Босанца», кога су аустријске власти, као великог Србина, гањале и прогнале.

личност и молећи их, да све што сазнаду о њему пошаљу уредништву или Управи града Београда с позивом на број 36228.

ПОТЕРЕ

Тома Николић, родом из Лесковца, кафану кројачки, 30. пр. м-ца извршио је крађу ствари своје газди Николи Рањеловићу, кројачу из Параћина, па је по извршењу дела одмах побегао. Тома је стар 17 година, средњег раста, црномањаст, у цивилном оделу, а на глави има бео шешир. Нека га све власти потраже, и у случају проналаска спроведу начелнику среза параћинског с позивом на акт Бр. 17281.

Ђорђе Н. аустријски војни бегунац, ноћу између 31. пр. м-ца и 1. ов. м-ца извршио је крађу разних ствари Душану Јанковићу, трг. из Јагодине, па је по извршењу дела одмах побегао. Међу покраденим стварима налазе се: два иберциера, један нов, од грао штофа, без поставе, а други полован, од жутог штофа, један пар новог одећа од карираног штофа, један пар половног грао одећа, један пар кожних и један пар штофаних ципела, једну жућку ручну торбу и друге ствари. Ђорђе је стар 24 године, средњег раста, црномањаст, малих бркова; од особених знакова има на левој руци близу лакта тетовиран знак у виду лангера и венца. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима да га потраже и пронађеног стражарно спроведу начелнику среза беличког с позивом на депешу Бр. 17602.

Никола Соколовић, шегрт, родом из Бугарске, 3 ов. м-ца добио је 100 динара од свога газде Михаила Јаковљевића, бакалина из Београда, да купи дувана, али се од тада није више вратио, нити је ухваћен. Никола је стар 17 година, омазец, при говору замуцкује, од одећа има капут и панталоне од штофа, на глави прну штофану качкету. Обраћа се пажња свима властима да га потраже и у случају проналаска спроведу Управи града Београда с позивом на акт Бр. 36086.

Стаменко Милић, земљодеац из Доњег Видова, који је одговарао код Нупријског првостепеног суда за убиство, 31. пр. м-ца побегао је из болнице за душевне болести, где је био спроведен на посматрање и до сада није пронађен. Стаменко је стар 27 година, висок, сувољав, црномањаст, бркова и браде црних. Како је Стаменко опасан зликовац и склон чињењу казнимих дела, то нека га све полицијске и општинске власти живо потраже, и пронађеног стражарно спроведу начелнику среза параћинског с позивом на депешу Бр. 18587.

Непознати крадљивци ноћу између 7. и 8. ов. м-ца извадили су шип на вратима од дућана Љубомира Мартиновића, берберина из Београда, и украли 6. комада бријача, од којих су три са црним корицама и блехом оковани, један црн неоковац, један са белим и један са шареним корицама, две машине за шишање, једна № »О», а друга велика американска, и двоје маказе за шишање. Скреће се пажња свима властима на ове крадене ствари, и моле се да у случају проналаска о томе известе кварт савањачки с позивом на акт Бр. 10596.

Милутин Игњатовић, родом из Алексинца, радник кројачки, пре неколико дана извршио је превару своје газди Лазару Минићу, кројачу из Крушевца, и по извршењу дела омах побегао. Милутин је стар 18 година, омазец, у лицу плав, носав, у цивилном оделу. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и пронађеног спроведу начелству округа крушевачког с позивом на депешу Бр. 8532.